

36. Özel alan yeterlilikleri bağlamında Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine ilişkin görüşleri

Eylem Ezgi AHISKALI¹

APA: Ahiskalı, E. E. (2023). Özel alan yeterlilikleri bağlamında Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine ilişkin görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (33), 590-603. DOI: 10.29000/rumelide.1285333

Öz

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yaşanan bilgi ve iletişim çağı eğitim alanında büyük değişim ve dönüşümlere neden olmakta ve bireylerin sahip olması gereken nitelikler çeşitlenmektedir. Bu niteliklerin kazandırılmasında en önemli rol, eğitim ve öğretim sürecindedir. Bu nedenle öğrencilere ve topluma bu becerilerin kazandırılmasında öğretmenlere pek çok sorumluluk düşmektedir. Bu kapsamda MEB 2017 yılında “Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri” çerçevesini yayınlamış ve ardından öğretmenlik alanları bazında öğretmenlerin özel alan yeterliklerini belirlemiştir. Türkçe öğretmenleri için de MEB (2017) tarafından “Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri” sunulmuştur. Diğer tüm derslerin temelini oluşturan Türkçe dersini yürütecek Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine ilişkin görüşlerini özel alan yeterlikleri bağlamında değerlendirmenin amaçlandığı bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinin Türkçe Eğitimi bölümünde öğrenim gören 50 dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve elde edilen veriler, betimsel analiz tekniğiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonunda Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerine göre “Türkçe Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme, Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme ve Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama” özel alan yeterliklerinin bazı alt boyutlarında eksikliklerinin olduğu belirlenmiştir. “Dil Becerilerini Geliştirme ile Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma” özel alan yeterliği alt boyutlarında ise eksikliklerinin olmadığı belirlenmiştir. Bu sonuçlardan hareketle Türkçe öğretmeni adaylarının mesleklerine ilişkin özel alan yeterliklerinin çoğunun farkında olduğu, eksik olan yeterliklerinde ilgili izlenelere eklenip giderilmesi gerektiği söylenebilir. Bu değerlendirmelere göre yapılan çalışmanın ilgili alanyazına, eğitim fakültelerinin ilgili bölümlerine ve yeni öğretmen yetiştirme programlarının oluşturulmasına güncel katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar kelimeler: Türkçe öğretmeni adayları, Türkçe öğretmenliği, özel alan yeterlik, görüş

Opinions of pre-service Turkish language teachers on Turkish language teaching: an evaluation in the context of special field competencies

Abstract

In the world as well as in Turkey, the intensive information and communication age causes great changes and transformations in the field of education and that are also increasingly diversified the qualifications that individuals should have. The most important role in gaining these qualifications is undoubtedly in education and training. For this reason, teachers have many responsibilities in

¹ Dr. Arş. Gör., Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD (Balıkesir, Türkiye), eylemezgiahiskali@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-4471-8228 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 13.03.2023 kabul tarihi: 20.04.2023; DOI: 10.29000/rumelide.1285333]

gaining these skills to students and society. In this context, the Ministry of National Education published the "General Competencies for Teaching Profession" framework in 2017 and then determined the special field competencies of teachers on the basis of teaching fields. Therefore, the aim of this scientific study is to evaluate in the context of special field competencies the opinions of pre-service Turkish language teachers who will conduct Turkish lessons, which form the basis of all other lessons. For this purpose, being one of the qualitative research methods, case study was used. The study group of the research consists of 50 fourth-year students enrolled in the Turkish education department of a state university in the 2022-2023 academic year. In the study, a structured interview form developed by the researcher was used as a data collection tool in order to determine the opinions of teacher candidates about Turkish teaching. In the analysis of the gathered data at the end of the research, descriptive analysis technique was used. At the end of the study, it was determined that Turkish teacher candidates have deficiencies in some sub-dimensions of special field competencies of "Planning and Organizing the Turkish Teaching Process, Monitoring and Evaluating Language Development and Providing Professional Development in the Field of Turkish" according to the opinions of Turkish teacher candidates on Turkish teaching. It was determined that there were no deficiencies in the sub-dimensions of "Developing Language Skills and Collaborating with School, Family and Society". Based on these results, it can be said that Turkish teacher candidates are aware of most of the special field competencies related to their profession, and the missing competencies should be added to the relevant syllabuses and eliminated. According to these evaluations, it is thought that the study will contribute to the relevant literature, relevant departments of education faculties and the creation of new teacher training programs.

Keywords: Pre-service Turkish teachers, Turkish language teaching, special field competencies, opinion

1. Giriş

Dijital çağın başlangıcı olarak kabul edilen 21.yüzyıl, teknoloji ve bilimdeki hızlı büyümelerle bireylerin iş ya da gündelik yaşamında kendini gerçekleştirme bağlamında sahip olması gereken yeterlikleri ve beklentileri değiştirmektedir. Eğitim sistemleri bugün yetiştireceği bireyde olmasını istediği özellikleri toplumun ve bireyin gereksinimleri doğrultusunda belirlemelidir. Örneğin, bilgi ile becerinin harmanlandığı, anlamayı ve sunmayı içeren bir eğitim sistemi ile yetiştirilen bireylere gereksinim duyulmaktadır. Günümüzde toplumun öğretmenlerden beklentisi öğrencilere bilgi aktaran olmak yerine onları topluma rol model olacak insanlar olarak geleceğe hazırlamalarıdır. Bu durumun sağlanması öncelikli olarak öğretmenlerin nitelikli yetiştirilmesi ve geliştirilmesiyle mümkündür. Öğretmen yetiştirme çok yönlü ve uzun bir süreçtir. Nitelikli bir öğretmen, gerekli konu alanı bilgisine, öğretmenlik meslek bilgisine ve genel kültür ve yetenek bilgisi ile öğrencilerine olumlu katkı sağlayacak bilgi, beceri, tutum ve davranışlara sahip olmalıdır (Erden, 1995; Özkan, 2012).

Bu kapsamda MEB 2017 yılında "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri" çerçevesini yayınlamış ve ardından alan bazında öğretmenlerin özel alan yeterliklerini belirlemiştir. Bu yeterlikler ile öğretmen yetiştirme politikalarının değiştirilerek güncellenmesi ve nitelikli ve yetkin bir öğretmenin özellikleri ile öğretmenlere yönelik toplumsal beklentilerin ne olduğuna ilişkin belirlemelerin yapılması amaçlanmıştır. Türkçe öğretmenleri için de MEB (2017) tarafından "Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri" hazırlanmış ve sunulmuştur. Tablo 1'de bu yeterliklere ilişkin ayrıntılı bilgi verilmiştir:

Tablo 1: Türkçe öğretmeni özel alan yeterlikleri

Yeterlik Alanı	Alt Yeterlikler
1. Türkçe Öğretim Sürecini Planlama ve Düzenleme	1. Türkçe Öğretimine Uygun Planlama Yapabilme
	2. Türkçe Öğretimine Uygun Öğrenme Ortamları Düzenleyebilme
	3. Türkçe Öğretim Sürecine Uygun Materyaller ve Kaynaklar Kullanabilme
	4. Türkçe Öğretiminde Teknolojik Kaynakları Kullanabilme
2. Dil Becerilerini Geliştirme	1. Öğrencilerin Türkçeyi Doğru ve Etkili Kullanmalarını Sağlayabilme
	2. Öğrencilerin Dinleme/İzleme Becerilerini Geliştirebilme
	3. Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Geliştirebilme
	4. Öğrencilerin Okuma Becerilerini Geliştirebilme
	5. Öğrencilerin Yazma Becerilerini Geliştirebilme
	6. Anlama ve Anlatım Güçlüğü Çeken Öğrencilere Yönelik Uygulamalar Yapabilme
	7. Türkçe Öğretiminde Özel Gereksinimli ve Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencileri Dikkate Alan Uygulamalar Yapabilme
	8. Türkçenin Doğru ve Etkili Kullanımı ve İletişim Açısından Model Olabilme
	9. Atatürk'ün Türk Dili ve Ulusal Değerlerle İlgili Düşünce ve Görüşlerini Öğretim Sürecindeki Uygulamalara Yansıtabilme
3. Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirme	1. Türkçe Öğretimine İlişkin Yapacağı Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarının Amaçlarını Belirleyebilme
	2. Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemlerini Kullanabilme
	3. Öğrencilerin Dil Gelişimlerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Ölçme Sonuçlarını Yorumlama ve Geri Bildirim Sağlayabilme
	4. Öğrencilerin Dil Gelişimlerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Ölçme Değerlendirme Sonuçlarını Uygulamalarına Yansıtabilme
4. Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapma	1. Öğrencilerin Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Ailelerle İş Birliği Yapabilme
	2. Öğrencilerin Ulusal Bayram ve Törenlerin Anlam ve Önemini Farkına varmalarını ve Törenlere Aktif Katılımlarını Sağlayabilme
	3. Ulusal Bayram ve Törenlerin Yönetim ve Organizasyonunu Yapabilme
	4. Okulun Kültür ve Öğrenme Merkezi Hâline Getirilmesinde Toplumla İş Birliği Yapabilme
	5. Toplumsal Liderlik Yapabilme

5. Türkçe Alanında Mesleki Gelişimini Sağlama

1. Mesleki Yeterliklerini Belirleyebilme
2. Türkçe Öğretimine İlişkin Kişisel ve Mesleki Gelişimini Sağlayabilme
3. Mesleki Gelişimine Yönelik Uygulamalarda Bilimsel Araştırma Yöntem ve Tekniklerinden Yararlanabilme

Tablo 1'e göre Türkçe öğretmeni özel alan yeterlikleri; 5 yeterlik alanından, 25 alt yeterlikten ve 165 performans göstergesinden oluşan Türkçe öğretmeni özel alan yeterliklerinden her bir yeterlik için düzeylendirilmiştir. Bu yeterlikler; 1. Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenleme, 2. Dil becerilerini geliştirme, 3. Dil gelişimini izleme ve değerlendirme, 4. Okul, aile ve toplumla iş birliği yapma ve 5. Türkçe alanında mesleki gelişim sağlama olarak beş yeterlik alanından oluşur.

MEB tarafından bir ilk olarak katılımcı anlayışla hazırlanan öğretmen yeterliklerinin, uygulamadan belli aralıklarla alınacak geri bildirimlerden, eğitim alanındaki yeniliklerden, öğretmen yeterliklerine ilişkin yapılan bilimsel çalışmaların bulgularından faydalanılarak, ilgili kurumlarla işbirliği içinde sürekli geliştirileceği ve güncelleneceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak yaşadığı çağı iyi anlayabilen, çağın gereklerine yanıt verebilecek niteliklere sahip iyi eğitim almış bireyler yetiştirmenin önemli olduğu söylenebilir. MEB (2017)'ninde belirttiği gibi nitelikli eğitim, öğretimin niteliğinin yükseltilmesi ve nitelikli öğretmenlerin yetiştirilmesiyle mümkündür. Kısacası iyi yetişmiş öğrencilere sahip olmak için iyi yetişmiş öğretmenlere gereksinim vardır (Seferoğlu, 2004; Belet Boyacı ve Güner Özer, 2019; Uçak ve Erdem, 2020; Karataş, 2020).

Geleceğin öğretmenleri olacak öğretmen adaylarının 21.yüzyıla uyumlu olarak bu doğrultuda yetiştirilmesi, Türkçe öğretmeni adaylarının da özel alan yeterliklerine sahip olması ve yetkinliklerini mutlaka geliştirmeleri gerekmektedir. Eksik olan yeterlik alanları var ise de öğretmen yetiştirme programları, eğitim ortamları ve ders içerikleri bu eksiklikleri giderecek biçimde geliştirilmelidir. Bu nedenle bu çalışmada diğer tüm derslerin temelini oluşturan Türkçe derslerini yürütecek olan öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenliğine yönelik görüşlerini özel alan yeterlikleri bağlamında değerlendirmek amaçlanmıştır. Türkçe öğretmenlerinin sahip olması gereken özel alan yeterliklerine geleceğin öğretmenleri olarak değerlendirilen Türkçe öğretmeni adaylarının da sahip olması gerektiğinden bu çalışmanın ilgili alanyazına, eğitim fakültelerinin ilgili bölümlerine ve yeni öğretmen yetiştirme programlarının oluşturulmasına güncel katkı sağlayacağı söylenebilir.

Yöntem

Araştırmanın modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması, güncel olan ve araştırmacı kontrolünün değişkenler üzerinde var olmadığı durumlarda nasıl ve neden sorularını cevaplamak için kullanılan bir araştırma yöntemidir (Yin, 2003). Durum çalışması araştırmanın amaçlarına göre farklı türlerde sınıflandırılır. Bunlardan biri de keşfedici durum çalışmasıdır. Keşfedici durum çalışması araştırmacının "ne" sorusuna yanıt aradığı ve çalışmanın odak noktası doğrultusunda topladığı verinin içerisinde araştırılan olguyu keşfetmek için kullanılır ve çalışma sonunda gelecek

çalışmalar için durumla ilgili hipotezler geliştirilerek öneriler sunulur (Yin, 2003). Bu çalışmada öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenliğine yönelik görüşlerini özel alan yeterlikleri bağlamında ne olduğunu belirlemek amaçlandığından keşfedici durum çalışması kullanılmıştır.

Çalışma grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2022-2023 eğitim-öğretim yılında bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesi Türkçe öğretmenliği bölümüne kayıtlı 50 (21 erkek, 29 kadın) dördüncü sınıf öğrencisi oluşturmaktadır.

Veri toplama araçları

Araştırmada öğretmen adaylarının Türkçe öğretmenliğine yönelik görüşlerini belirlemek için araştırmacı tarafından geliştirilen yapılandırılmış görüşme formu veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Görüşme formu MEB (2017) tarafından yayınlanan “Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri” doğrultusunda hazırlanmıştır. Veri toplama aracının geçerliği ve güvenilirliğini sağlamak amacıyla beş Türkçe eğitimi alan uzmanının görüşü alınmıştır. Sonuç olarak uzmanların görüşü doğrultusunda beş yeterlik alanını kapsayan, yapılandırılmış üç görüşme sorusu oluşturulmuş ve bu sorular aracılığıyla araştırmanın verileri toplanmıştır. Bu sorular “1. Sizce Türkçe öğretmenliği bölümünün siz öğretmen adaylarını yetiştirmeye yönelik ne gibi hedefleri vardır?” ile “2. Sizce Türkçe eğitimine özgü beceri ve yetkinlikler neler olmalıdır?” gibi açık uçlu iki sorudan oluşur. Ayrıca bir de “3. İyi bir Türkçe öğretmeni olmak için....” biçiminde bir boşluk doldurma sorusu da görüşme formunda yer almıştır.

Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonucunun araştırma soruları dikkate alınarak sunulmasına olanak veren betimsel analiz; elde edilen verilerin daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlandığı, görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla sık sık doğrudan alıntılar kullanıldığı ve elde edilen sonuçların neden-sonuç ilişkileri çerçevesinde yorumlandığı analiz tekniğidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu doğrultuda öncelikle her katılımcının görüşü yöneltilen sorular tema kabul edilerek ele alınmış ve her bir araştırma sorusuna verilen yanıtlara ilişkin kodlar o tema altında oluşturulmuştur. Ardından her bir temaya ait olan kodlara ilişkin frekans değerleri hesaplanmıştır. Kodların oluşturulmasında MEB (2017) tarafından yayınlanan “Türkçe Öğretmeni Özel Alan Yeterlikleri” esas alınmıştır. Ayrıca araştırmanın iç geçerliğini artırabilmek için bulgular bölümünde çalışma grubunun verdiği yanıtlardan doğrudan alıntılar sunulmuştur.

Bulgular ve yorum

1. Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenlemeye ilişkin bulgular

Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine yönelik görüşlerini özel alan yeterlikleri bağlamında değerlendirmenin amaçlandığı bu çalışmada görüşme formundan elde edilen veriler doğrultusunda birinci yeterlik alanı olan Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenleme ile bu yeterlik alanının alt boyutlarına ilişkin elde edilen görüşlere ilişkin bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2: Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenlemeye ilişkin görüşleri

Türkçe öğretmenin Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenlemesine ilişkin öğretmen adayı görüşü (f)	Türkçe öğretim sürecini planlama ve düzenlemeye ilişkin belirlenen alt yeterlikler
Ders anlatma tekniklerini bilmeli (9) Öğretim yöntemlerini kullanmalı (5) Dilimizi en iyi biçimde öğretmeli (15)	Türkçe Öğretimine Uygun Planlama Yapabilme
----- (0)	Türkçe Öğretimine Uygun Öğrenme Ortamları Düzenleyebilme
Kitaplar (8) Dergi ve gazeteler (3)	Türkçe Öğretim Sürecine Uygun Materyaller ve Kaynaklar Kullanabilme
İnternet (21)	Türkçe Öğretiminde Teknolojik Kaynakları Kullanabilme
Toplam (61)	

Tablo 2'ye göre Türkçe öğretmeni adaylarının öğretim sürecini planlama ve düzenleme yeterlik alanında Türkçe öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme alt yeterliği dışındaki diğer üç yeterlik alanına ilişkin görüşlerinin (f=61) olduğu görülür. İlk olarak Türkçe öğretimine uygun planlama yapabilme alt yeterliği incelendiğinde (f=29), Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerine göre bir Türkçe öğretmeni “ders anlatma tekniklerini bilmeli” (f=9), “öğretim yöntemlerini kullanmalı” (f=5) ve “dilimizi en iyi biçimde öğretmeli” (f=15) dir.

İkinci olarak Türkçe öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme alt yeterliği incelendiğinde bu alt yeterliğe ilişkin öğretmen adaylarının görüş bildirmediği görülür. Oysa öğretim sürecini planlama ve düzenlemenin en önemli boyutlarından biri de uygun öğrenme ortamları düzenlemidir. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının Türkçe öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme konusunda bilgilendirilmesi gerektiği söylenebilir.

Üçüncü alt yeterlik Türkçe öğretim sürecine uygun materyaller ve kaynaklar kullanabilmedir. Bu alt yeterliğe ilişkin Türkçe öğretmeni adayları yalnızca “kitap” (f=8), “dergi ve gazeteler” i (f=3) materyal olarak kullanabileceklerini belirtmiştir. Benzer biçimde Türkçe öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme alt yeterliğine ilişkinde yalnızca “internet”i (f=21) teknolojik kaynak olarak belirtmişlerdir. Bu bulgular, Türkçe öğretmeni adaylarının materyal türleri, e-kaynaklar ve çoklu materyallere ilişkin daha donanımlı yetiştirilmesi gerektiğinin göstergesidir.

2. Dil becerilerini geliştirmeye ilişkin bulgular

Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine yönelik görüşlerini özel alan yeterlikleri bağlamında değerlendirmenin amaçlandığı bu çalışmada görüşme formundan elde edilen veriler doğrultusunda ikinci yeterlik alanı olan dil becerilerini geliştirme ile bu yeterlik alanının alt boyutlarına ilişkin elde edilen görüşlere ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Türkçe öğretmeni adaylarının dil becerilerini geliştirmeye ilişkin görüşleri

Türkçe öğretmenin dil becerilerini geliştirmesine ilişkin öğretmen adayı görüşü (f)	Türkçe alanında dil becerilerini geliştirmeye ilişkin belirlenen alt yeterlikler
Türkçeyi sevmeli (9) Türkçenin tarihini bilmeli (6) Türkçeyi düzgün kullanmalı (12) Dilimizi en iyi şekilde korumalı (11) Dilini doğru bilmeli ve akıcı konuşmalı(15)	Öğrencilerin Türkçeyi Doğru ve Etkili Kullanmalarını Sağlayabilme
Dinlemeyi sevmeli (3) Okumayı sevmeli (24) Okuduğunu anlamalı (5) Güzel yazı yazmalı (17) Dört temel dil becerisini geliştirmeli (13)	Öğrencilerin Dinleme/İzleme, Konuşma, Okuma, Yazma Becerilerini Geliştirebilme
----- (0)	Anlama ve Anlatım Güçlüğü Çeken Öğrencilere Yönelik Uygulamalar Yapabilme
----- (0)	Türkçe Öğretiminde Özel Gereksinimli ve Özel Eğitime Gereksinim Duyan Öğrencileri Dikkate Alan Uygulamalar Yapabilme
Anadiline sahip çıkmalı (12) Akıcı konuşmalı (17) Diksiyonu güzel olmalı (22) Hitabet yeteneği olmalı (3) Etkili konuşmalı (5)	Türkçenin Doğru ve Etkili Kullanımı ve İletişim Açısından Model Olabilme
Atatürkçülüğü aşlamalı (5) Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk diline bakışını benimsemeli (25) Toplam (203)	Atatürk'ün Türk Dili ve Ulusal Değerlerle İlgili Düşünce ve Görüşlerini Öğretim Sürecindeki Uygulamalara Yansıtabilme

Tablo 3'e göre Türkçe öğretmeni adaylarının dil becerilerini geliştirme yeterlik alanında anlama ve anlatım güçlüğü çeken öğrencilere yönelik uygulamalar yapabilme ve Türkçe öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilme alt yeterliği dışındaki diğer dört yeterlik alanına ilişkin görüşlerinin olduğu (f=203) görülür. İlk olarak öğrencilerin Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlayabilme alt yeterliği incelendiğinde (f=53) Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerine göre bir Türkçe öğretmeni "Türkçeyi sevmeli" (f=9), "Türkçenin tarihini bilmeli" (f=6), "Türkçeyi düzgün kullanmalı" (f=12), "Dilimizi en iyi şekilde korumalı"(f=11) ve "Dilini doğru bilmeli ve akıcı konuşmalı" (f=15) dır. Bu durum Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçeyi doğru ve etkili kullanma konusunda sağduyuya sahip olduğu biçiminde yorumlanabilir.

Öğrencilerin dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma becerilerini geliştirebilme alt yeterliğine ilişkin Türkçe öğretmeni adayları "Dört temel dil becerisini geliştirmeli" (f= 13), "Dinlemeyi sevmeli" (f=3), "Okumayı sevmeli" (f=24), "Okuduğunu anlamalı" (f=5) ve "Güzel yazı yazmalı" (f=17) görüşlerini

bildirmişlerdir. Bu görüşlerden hareketle Türkçe öğretmeni adaylarının dört temel dil becerisini geliştirmeye ilişkin yeterli farkındalıklarının olduğu söylenebilir.

Türkçe öğretmeni adaylarının dil becerilerini geliştirme yeterlik alanında anlama ve anlatım güçlüğü çeken öğrencilere yönelik uygulamalar yapabilmek ve Türkçe öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabilmek alt yeterliği konusunda hiçbir görüş bildirmedikleri Tablo 3'te görülmektedir. Bu iki alt yeterlikte karşılaşılan bu durum dil becerilerini geliştirmede özel gereksinime sahip olan öğrencilere nasıl bir öğretim yaklaşımı benimseneceğine ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının yeterli olmadığını bir kanıttır. Bu durum Türkçe öğretmeni adaylarının özel gereksinimleri bireylere yönelik yapılacak öğretim biçiminden mutlaka lisans eğitimlerinde yeterli olmalarının sağlanması gerektiğini gösterir.

Türkçenin doğru ve etkili kullanımı ve iletişim açısından model olabilme alt yeterliği incelendiğinde (f=59), Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerine göre bir Türkçe öğretmeni “Anadiline sahip çıkmalı” (f=12), “Akıcı konuşmalı” (f=17), “Diksiyonu güzel olmalı” (f=22), “Hitabet yeteneği olmalı” (f=3) ve “Etkili konuşmalı” (f=5) dir. Bu bulgulardan hareketle Türkçe öğretmeni adaylarının çoğunun benzer görüşü taşıdığı ve iletişim açısından model olabilme yeterliğine sahip oldukları söylenebilir.

Dil becerilerini geliştirme yeterlik alanında belirlenen son alt yeterlik “Atatürk’ün Türk dili ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalara yansıtabilme” dir. Bu alt yeterlik alanına ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının görüşleri (f=29), bir Türkçe öğretmeni “Atatürkçülüğü aşılmalı” (f=5) ve “Mustafa Kemal Atatürk’ün Türk diline bakışını benimsemeli” (f=24) biçimindedir.

3. Dil gelişimini izleme ve değerlendirmeye ilişkin bulgular

Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine yönelik görüşlerini özel alan yeterlikleri bağlamında değerlendirmenin amaçlandığı bu çalışmada görüşme formundan elde edilen veriler doğrultusunda üçüncü yeterlik alanı olan dil gelişimini izleme ve değerlendirme ile bu yeterlik alanının alt boyutlarına ilişkin elde edilen görüşlere ilişkin bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dil Gelişimini İzleme ve Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri

Türkçe öğretmenin dil gelişimini izleme ve değerlendirmesine ilişkin öğretmen aday görüşü (f)	Türkçe alanında dil gelişimini izleme ve değerlendirmeye ilişkin belirlenen alt yeterlikler
(o)	Türkçe Öğretimine İlişkin Yapacağı Ölçme ve Değerlendirme Uygulamalarının Amaçlarını Belirleyebilme
(o)	Türkçe Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme Araç ve Yöntemlerini Kullanabilme
(o)	Öğrencilerin Dil Gelişimlerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Ölçme Sonuçlarını Yorumlama ve Geri Bildirim Sağlayabilme

(o)	Öğrencilerin Dil Gelişimlerini Belirlemeye Yönelik Yapılan Ölçme Değerlendirme Sonuçlarını Uygulamalarına Yansıtabilme	----
<hr/>		
Toplam (o)		

Tablo 4'e göre dil gelişimini izleme ve değerlendirme yeterlik alanında bulunan "Türkçe öğretimine ilişkin yapacağı ölçme ve değerlendirme uygulamalarının amaçlarını belirleyebilme", "Türkçe öğretiminde ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme", "Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim sağlayabilme" ve "Öğrencilerin dil gelişimlerini belirlemeye yönelik yapılan ölçme değerlendirme sonuçlarını uygulamalarına yansıtabilme" alt yeterlik alanlarının hiçbirinde Türkçe öğretmeni adaylarının görüş bildirmedikleri görülür. Bu durum Türkçe öğretmeni adaylarının dil gelişimini izleme ve değerlendirmeye yönelik ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri konusunda yeterli olmadığının bir göstergesidir.

4. Okul, aile ve toplumla iş birliği yapmaya ilişkin bulgular

Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine yönelik görüşlerini özel alan yeterlikleri bağlamında değerlendirmenin amaçlandığı bu çalışmada görüşme formundan elde edilen veriler doğrultusunda dördüncü yeterlik alanı olan okul, aile ve toplumla iş birliği yapma ile bu yeterlik alanının alt boyutlarına ilişkin elde edilen görüşlere ilişkin bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okul, Aile ve Toplumla İş Birliği Yapmaya İlişkin Görüşleri

Türkçe öğretmenin okul, aile ve toplumla iş birliği yapmasına ilişkin öğretmen aday görüşü (f)	Türkçe alanında okul, aile ve toplumla iş birliği yapmaya ilişkin belirlenen alt yeterlikler	
Öğrencilerinin aile içinde akıcı konuşmalarını desteklemeli (5)	Öğrencilerin Dil Becerilerinin Geliştirilmesinde Ailelerle İş Birliği Yapabilme	
Dile karşı bilgili olmalı ve aileleri bilgilendirmeli (3)		
Daha iyi, bilgili ve duyarlı nesiller yetiştirmeli (6)		
Öğrencilerinin ulusal bayram ve törenlere katılmalarını ve onları sevmelerini sağlamalı (15)	Öğrencilerin Ulusal Bayram ve Törenlerin Anlam ve Önemini Farkına varmalarını ve Törenlere Aktif Katılımlarını Sağlayabilme	
Ulusal bayram ve törenleri yönetebilmeli (6)	Ulusal Bayram ve Törenlerin Yönetim ve Organizasyonunu Yapabilme	
Türk dilini ve kültürünü tanıttıcı olmalı (12)	Okulun Kültür ve Öğrenme Merkezi Hâline Getirilmesinde Toplumla İş Birliği Yapabilme	----
Kültür aktarıcısı ve taşıyıcısı olmalı (21)		
Lider olmalı (4)	Toplumsal Liderlik Yapabilme	
Rol model olmalı (16)		
Topluma örnek olmalı (9)		

Toplam (97)

Tablo 5'e göre Türkçe öğretmeni adayları okul, aile ve toplumla iş birliği yapma yeterlik alanının tüm alt boyutlarında görüş bildirmişlerdir (f=97). Bu yeterlik alanının ilk alt yeterliği öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde ailelerle iş birliği yapabilme (f=14) incelendiğinde, Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerine göre bir Türkçe öğretmeni "Öğrencilerinin aile içinde akıcı konuşmalarını desteklemeli" (f=5), "Dile karşı bilgili olmalı ve aileleri bilgilendirmeli" (f=3) ve "Daha iyi, bilgili ve duyarlı nesiller yetiştirmeli" (f=6) dir.

Okul, aile ve toplumla iş birliği yapmaya yönelik diğer iki alt boyutta da "öğrencilerin ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve törenlere aktif katılımlarını sağlayabilme (f=15) ile ulusal bayram ve törenlerin yönetim ve organizasyonunu yapabilme (f=6)" Türkçe öğretmeni adayları benzer görüşler bildirmişlerdir. Türkçe öğretmeni adaylarının görüşlerine göre bir Türkçe öğretmeni, öğrencilerinin ulusal bayram ve törenlere katılmalarını ve onları sevmelerini sağlamalı ve ulusal bayram ve törenleri yönetebilmelidir.

Tablo 5'e göre okulun kültür ve öğrenme merkezi hâline getirilmesinde toplumla iş birliği yapabilme alt yeterlik alanına ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarına göre bir Türkçe öğretmeni "Türk dilini ve kültürünü tanıtıcı olmalı" (f=12) ve "Kültür aktarıcısı ve taşıyıcısı olmalı" (f=21) dır. Bu alt yeterliğe ilişkin çalışmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının dil öğretiminin aynı zamanda bir kültür aktarımı da olduğunun bilincinde olduğu biçiminde yorum yapılabilir.

Bu yeterlik alanının son alt yeterliği toplumsal liderlik yapabilmelidir. Türkçe öğretmeni adaylarına göre de bir Türkçe öğretmeni "Lider olmalı" (f=4) , "Rol model olmalı" (f=16) ve "Topluma örnek olmalı" (f=9) dır. Bu bulgulara göre Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğinin tümü için oldukça önemli olan bir yeterlik alanına ilişkin bilinç düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir.

5. Türkçe alanında mesleki gelişim sağlamaya ilişkin bulgular

Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine yönelik görüşlerini özel alan yeterlilikleri bağlamında değerlendirmenin amaçlandığı bu çalışmada görüşme formundan elde edilen veriler doğrultusunda beşinci yeterlik alanı olan Türkçe alanında mesleki gelişim sağlama ile bu yeterlik alanının alt boyutlarına ilişkin elde edilen görüşlere ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Türkçe Öğretmeni Adaylarının Türkçe Alanında Mesleki Gelişim Sağlamaya İlişkin Görüşleri

Türkçe öğretmenin Türkçe alanında mesleki gelişim sağlamasına ilişkin öğretmen adayı görüşü (f)	Türkçe alanında mesleki gelişim sağlamaya ilişkin belirlenen alt yeterlikler
Dile ilişkin en küçük ayrıntıları bilmeli (5) Diksiyonu çok iyi olmalı (29)	Mesleki Yeterliklerini Belirleyebilme
Kendini geliştirmeli (18)	Türkçe Öğretimine İlişkin Kişisel ve Mesleki Gelişimini Sağlayabilme
----- (0)	Mesleki Gelişimine Yönelik Uygulamalarda Bilimsel Araştırma Yöntem ve Tekniklerinden Yararlanabilme
Toplam (52)	

Tablo 6'ya göre Türkçe öğretmeni adayları, mesleki gelişim sağlama yeterlik alanında bir alt yeterlik hariç diğer alt yeterlik alanlarında görüşlerini bildirmiştir (f=52). Bu alanda ilk alt yeterlik “Mesleki yeterliklerini belirleyebilme” dir. Türkçe öğretmeni adayları mesleki yeterliklerine yönelik olarak bir Türkçe öğretmenin “Dile ilişkin en küçük ayrıntıları bilmeli” (f=5) ve “Diksiyonu çok iyi olmalı” (f=29) görüşündedir. Benzer biçimde “Türkçe öğretimine ilişkin kişisel ve mesleki gelişimini sağlayabilme” ye yönelik olarak da bir Türkçe öğretmeni “Kendini geliştirmeli” (f=18) demişlerdir.

Mesleki gelişim sağlama yeterlik alanında üçüncü alt boyut olan Türkçe öğretmeni adayları “Mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilme” ye ilişkin Türkçe öğretmeni adayları herhangi bir görüş bildirmemişlerdir. Bu duruma ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilmeye ilişkin yeterli olmalarının sağlanması için lisans eğitimlerinde bu konuda eğitim almaları gerektiği söylenebilir.

Sonuç, tartışma ve öneriler

Bu çalışmada diğer tüm derslerin temelini oluşturan Türkçe dersini yürütecek Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine ilişkin görüşlerini özel alan yeterlikleri bağlamında değerlendirerek nitelikli ve yetkin bir Türkçe öğretmenin özellikleri ile öğretmenlere yönelik toplumsal beklentilerin ne olduğuna ilişkin bir çerçeve çizilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın sonunda Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretmenliğine özel alan yeterliklerine ilişkin farkındalıkları yüksek görüşler bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Bu yeterlikler kapsamında öğretim sürecini planlama ve düzenleme yeterlik alanında Türkçe öğretimine uygun plan yapma alt yeterlik alanında Türkçe öğretmeni adayları Türk dilini doğru biçimde öğretebilmek için Türkçe öğretimi yöntem ve tekniklerini iyi bilmek ve kullanmak gerekliliği yönünde görüş bildirmişlerdir. Alanyazında yer alan çalışmalarda da öğretmen adayları, öğretim sürecinde bir öğretmenin konuya uygun öğretim, strateji, yöntem ve teknikleri uygulayabilmesi gerektiği görüşünü belirtmişlerdir (Babacan ve Şaşmaz Ören, 2015; Taşdere ve Özsevgeç, 2012, Şengül ve Alkaya, 2016; Aktaş ve Aslan, 2022). Türkçe öğretmeni adayları açısından ise yapılan çalışmalarda öğretim uygulamaları açısından özyeterlik algılarının “iyi” düzeyde olduğunu belirtilmiştir (Lüle Mert, 2017, Ülper ve Bağcı, 2012). Bu sonuçlara öğretmen adaylarının uygun strateji, yöntem ve teknik kullanımına önem verdiklerini göstergesi olarak yorumlanabilir.

Araştırmada ikinci olarak Türkçe öğretmeni adaylarının Türkçe öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilmeye ilişkin görüşleri incelenmiş ve öğretmen adaylarının bu alt yeterlik alanını içeren hiçbir görüş bildirmediği sonucuna ulaşılmıştır. Türkçe öğretimine uygun öğrenme ortamları düzenleyebilme konusunda öğretmen adaylarının kendini yeterli görmemesi üstünde durulması gereken bir sonuçtur. Çünkü öğretimi planlama, uygulama ve değerlendirme bir bütündür ve bu bütün uygun öğrenme ortamı ile birlikte öğretim sürecinin temelini oluşturur. Öğretimi planlama ve uygun öğrenme ortamlarında uygulama konusunda alanyazında bu çalışmanın sonuçlarına benzer sonuçlara ulaşan çalışmalar da vardır (Maltepe, 2011; Coşkun, Gelen ve Öztürk, 2009). Ancak bu eksikliğin bir an önce giderilmesi için Türkçe öğretmenliği lisans derslerinin içeriğine yönelik çeşitli çalışmalar yapılmalıdır.

Üçüncü alt yeterlik Türkçe öğretim sürecine uygun materyaller ve kaynaklar kullanabilmedir. Bu alt yeterliğe ilişkin Türkçe öğretmeni adayları yalnızca kitap, dergi ve gazete ile interneti kaynak olarak belirtmişlerdir. Benzer biçimde Seferoğlu (2009) çalışmasında öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının teknoloji okuryazarı olmayı bir öğretmenin önemli bir niteliği olarak gördüklerini belirtir. Şengül (2012) ve Maltepe (2011) de çalışmalarında öğretmen adaylarının Türkçe öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme konusunda kendilerini “yeterli” gördükleri sonucuna ulaşmıştır. Türkçe öğretiminde materyal türleri, e-kaynaklar ve çoklu materyallere ilişkin daha donanımlı yetiştirilmesi gerektiğine dikkat çeken bir sonuçtur.

Türkçe öğretimi özel alan yeterliklerinden ikinci yeterlik alanı, dil becerilerini geliştirme yeterlik alanıdır. Bu yeterlik içerisinde ilk alt yeterlik alanı öğrencilerin Türkçeyi doğru ve etkili kullanmalarını sağlayabilme kapsamında, Türkçe öğretmeni adayları bu yeterliğin sağlanması için Türkçeyi sevmeye, Türkçenin tarihini bilme, Türkçeyi düzgün kullanma ve korumaya ilişkin görüş bildirdikleri görülmüştür. Türkçe öğretmeni adayları dört temel dil becerisinin geliştirilmesinde Türkçenin doğru ve etkili kullanımı ve iletişim açısından model olabilme alt yeterliklerin de benzer biçimde dinlemeyi-okumayı sevmeye, güzel yazı yazma, akıcı ve etkili konuşma, hitabet yeteneği olma, diksiyonu düzgün olma konularında görüş bildirmişlerdir. Çalışmada Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterliklerinin düzeyinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç, alanyazında değişik branşlarda yapılan çalışmalarla da desteklenmektedir (Maltepe, 2011; Şengül, 2012; Kararmaz ve Arslan, 2014; Babacan ve Şaşmaz Ören, 2015; Aktaş ve Aslan 2022)

Çalışma sonunda dil becerilerini geliştirme yeterlik alanında, anlama ve anlatım güçlüğü çeken öğrencilere yönelik uygulamalar yapabileme ve Türkçe öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabileme alt yeterliği konusunda nasıl bir öğretim yaklaşımı benimseneceğine ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının yeterli olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Benzer biçimde Maltepe (2011) çalışmasında Türkçe öğretiminde özel gereksinimli ve özel eğitime gereksinim duyan öğrencileri dikkate alan uygulamalar yapabileme konusunda öğretmen adaylarının yarıdan fazlası (%66,3) kendilerini “yeterli” görmediğini belirtir. Buradan hareketle Türkçe eğitimi lisans programında bu yeterlik alanına yönelik öğretmen adaylarının anlama ve anlatma güçlüğü çeken öğrencilere yönelik etkinlikler hazırlayabilecekleri alanlar yaratılmalı ve öğretmen adaylarının bu konuda yeterli olmaları sağlanmalıdır.

Dil becerilerini geliştirme yeterlik alanında “Atatürk’ün Türk dili ve ulusal değerlerle ilgili düşünce ve görüşlerini öğretim sürecindeki uygulamalara yansıtabilme” alt yeterlik alanına ilişkin Türkçe öğretmeni adaylarının anadili öğretiminde Atatürk milliyetçiliğini temel alan görüşte oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuç alanyazında yer alan çalışmalarla desteklenmiştir (Babacan ve Şaşmaz Ören, 2015; Maltepe, 2011). Bu yeterlik alanında bulunan ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerini kullanabilme, sonuçlarını yorumlama ve geri bildirim sağlayabilme ve bu sonuçları uygulamalarına yansıtabilme alt yeterlik alanlarının hiçbirinde görüş bildirilmemiştir. Bu nedenle çalışmaya katılan Türkçe öğretmeni adaylarının dil gelişimini izleme ve değerlendirmeye yönelik ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri konusunda yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Benzer biçimde Coşkun, Gelen ve Öztürk (2009) Türkçe öğretmeni adaylarının yalnızca “%15,5” inin öğretimi değerlendirme alanında kendisini yeterli algıladığını belirtir. Ancak Şengül ve Alkaya (2016) tarafından yapılan çalışmada bu yeterliğin orta düzeyde olduğu saptanırken Maltepe, 2011; Kararmaz ve Arslan, 2014; Aktaş ve Aslan 2022 tarafından yapılan çalışmalarda katılımcıların dil gelişimini izleme ve değerlendirmeye yönelik özel alan yeterliklerin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe öğretmen adayları okul, aile ve toplumla iş birliği yapma yeterlik alanının tüm alt boyutlarında görüş bildirmişlerdir. Daha iyi, bilgili ve duyarlı nesiller yetiştirmek için Türkçe öğretmenin topluma örnek, dil ve kültür aktarıcısı olması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca Türkçe öğretmen adaylarının görüşlerine göre bir Türkçe öğretmeni, öğrencilerinin ulusal bayram ve törenlere katılmalarını ve onları sevmelerini sağlamalı ve ulusal bayram ve törenleri yönetebilme görüşünün çoğunlukta olduğu görülmüştür. Sonuç olarak Türkçe öğretmen adaylarının Türk milli eğitiminin ve Türkçe dersi öğretim programının genel amaçlarında ifade edilen Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, Türkçeyi doğru ve etkili kullanan bireyler yetiştirme ilkelerini benimsedikleri söylenebilir. Babacan ve Şaşmaz Ören (2015) de benzer biçimde öğretmen adaylarının okul, aile ve toplumla işbirliği yapma özel alan yeterlik puanlarının yüksek düzeyde olduğunu belirtmiştir. Ancak alanyazında bazı çalışmalarda bu sonucun tersine öğretmen adaylarının kendilerini aile ve toplumla işbirliği yapma konusunda diğer boyutlara göre daha az yeterli gördükleri sonucuna ulaşılmıştır (Coşkun, Özer ve Tiryaki, 2010; Şengül, 2012; Aktaş ve Aslan, 2022).

Türkçe öğretmen adayları, mesleki gelişim sağlama yeterlik alanında bir Türkçe öğretmeni mutlaka "kendini geliştirmeli" demişlerdir. Öğretmen yeterlikleriyle ilgili alan yazın incelendiğinde de benzer sonuçlara rastlanmıştır. Alanyazında öğretmenin bireysel mesleki gelişiminde süreklilik ve yaşam boyu öğrenen konumunda olması gerektiği vurgulanır (Coşkun, Özer ve Tiryaki, 2010). Yapılan diğer çalışmalara bu görüşü destekler niteliktedir (Duman, 2012; Şengül, 2012). Ancak yine de bazı çalışmalarda değişik sonuçlar elde edildiği de görülmüştür. Örneğin, Şengül (2012) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin mesleki gelişimi sağlamak için kendilerini "kısmen yeterli" buldukları saptanmıştır. Bu çalışmada da öğretmen adayları mesleki gelişim sağlama yeterlik alanında üçüncü alt boyut olan "Mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilme" ye ilişkin Türkçe öğretmen adayları herhangi bir görüş bildirmemişlerdir. Benzer biçimde Karacaoğlu (2008) çalışmasında, en düşük yeterlik algısının da "alanındaki bilimsel çalışmalara katılım" konusunda olduğunu belirtmiştir. Bu duruma ilişkin Türkçe öğretmen adaylarının mesleki gelişimine yönelik uygulamalarda bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinden yararlanabilmeye ilişkin yeterli olmalarının sağlanması için lisans eğitimlerinde bu konuda eğitim almaları gerektiği söylenebilir.

Son olarak öğretmen yeterliğinin eğitim sistemimin temel konularından biri olduğu açıktır. Oktay ve Unutkan (2008)'a göre de eğitim sürecinden istenilen verimin alınabilmesi ancak nitelikli öğretmenlerle gerçekleşebilir. Türkçe öğretmenlerinin de nitelikli olarak yetişmesi için özel alan yeterliğini sağlamış olmaları gerekir. Bu bağlamda öğretmen adayları tarafından özel alan yeterliklerinin geliştirilmesi için hem Türkçe öğretiminde hem de diğer alanlarda gerekli çalışmaların daha çok yapılması önerilebilir.

Kaynakça

- Aktaş, K. ve Aslan, M. (2022). A correlational study on preservice English teachers' special field competencies and possible selves. *Research in Pedagogy*, 12 (2), 298-309.
- Babacan, T. ve Şaşmaz Ören, F. (2015). Öğretmen adaylarının fen ve teknoloji/ fen bilimleri öğretmenliği özel alan yeterlikleriyle ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 4 (3), 47-61.
- Belet Boyacı, Ş. D. ve Güner Özer, M. (2019). Öğrenmenin Geleceği: 21. Yüzyıl Becerileri Perspektifiyle Türkçe Dersi Öğretim Programları". *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9, 708-738.
- Coşkun, E. , Özer, B. ve Tiryaki, E. N. (2010). Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterlik algılarının değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (27), 123-136.

- Coşkun, E., Gelen, Ş. ve Öztürk, E. P. (2009). Türkçe öğretmen adaylarının öğretimi planlama, uygulama ve değerlendirme yeterlik algıları, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(12), 140-163.
- Duman, D. (2012) Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri ve uygulama düzeylerinin incelenmesi. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi.
- Erden, M. (1995). Öğretmen adaylarının öğretmenlik sertifikası derslerine yönelik tutumları. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 11(11), 99-104.
- Karacaoğlu, Ö.C. (2008). Öğretmenlerin yeterlik algıları. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(1), 70-97.
- Kararmaz, S. ve Arslan, A. (2014). İlköğretim İngilizce öğretmenlerinin öğretmenlik mesleği özel alan yeterliklerine ilişkin algılarının belirlenmesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7(4), 203-232.
- Karataş, K. (2020). Öğretmenlik mesleğine kuramsal bir bakış. Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi, 9 (17), 39-56.
- Lüle Mert, E. (2017). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Dönük Özyeterlik Algılarının Değerlendirilmesi International Journal of Language Academy, 5(1), 125-134.
- Maltepe, S. (2011). Türkçe öğretmeni adaylarının özel alan yeterliklerine sahip olma durumlarına ilişkin görüşleri. Journal of New World Sciences Academy, 6 (2), 1868-1877.
- MEB (2017). Öğretmenlik mesleği genel yeterlikleri. Ankara Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, (2019). Genelge (27.05.2019). Sayı: 2019/8.
- MEB (2017). Türkçe öğretmeni özel alan yeterlikleri. Ankara Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, (2019). Genelge (27.05.2019). Sayı: 2019/8.
- Oktay, A. ve Ö. P. Unutkan (2008). Çağdaş bir okul veya kurum olma sürecinde öğretmenlik. Kültür Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, Psikoloji Sempozyumu, 22 Mart, İstanbul.
- Özkan, H. H. (2012). Öğretmenlik formasyon programındaki öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi (SDÜ Örneği). Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 13(2), 29-48.
- Seferoğlu, S. S. (2004). Öğretmen Yeterlikleri ve Meslekî Gelişim. Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim Dergisi, 58, 40-45.
- Seferoğlu, S.S. (2009). Yeterlikler, standartlar ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeler ışığında öğretmenlerin sürekli mesleki eğitimi. Eğitimde Yansımalar IX: Türkiye'nin Öğretmen Yetiştirme Çıkmazı Ulusal Sempozyumu, 12-13 Kasım 2009, Ankara, 204-217.
- Şengül, K. (2012). Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri: bir durum belirleme çalışması. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi.
- Şengül, K. ve Alkaya, E. (2016). Türkçe öğretmenlerinin özel alan yeterlikleri: bir durum belirleme çalışması. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 49 (2) 87-108.
- Taşdere, A. ve Özsevgeç, T. (2012). Fen ve teknoloji öğretmen adaylarının pedagojik alan bilgisi bağlamında strateji-yöntem-teknik ve ölçme-değerlendirme bilgilerinin incelenmesi. X. Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitim Kongresi, Niğde.
- Uçak, S. ve Erdem, H. H. (2020). Eğitimde yeni bir yön arayışı bağlamında 21. yüzyıl becerileri ve eğitim felsefesi. Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi, 6 (1), 76-93.
- Ülper, H. ve Bağcı, H. (2012). Türkçe öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine dönük özyeterlik algıları. Turkish Studies, 7(2), 1115-1131.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin Yayıncılık.
- Yin, R. (2003). Case study research: design and methods. Sage Publications.